

Gebiedstraject Schoolomgeving Venlo – maatschappelijke stage

concept

In opdracht van Agentschap NL
Opgesteld door MWH B.V.
Projectnummer H10B0039
Documentnaam S:\data\project\H10\H10B0039\2 (T) Inhoudelijk - Technisch\T4
 Deliverables - op te leveren producten\T4.1 Uncontrolled -
 concept\Venlo\Venlo.doc
Datum 9 juni 2011

Postadres
Postbus 5076
6802 EB ARNHEM
Nederland
T +31(0)26 7513800
F +31(0)26 7513818

Bezoekadres
Westervoortsedijk 50
6827 AT ARNHEM
Nederland
www.mwhglobal.nl

KVK Haaglanden 27 18 43 23
ING Bank Delft 65 93 74 331
IBAN NL 63 ING B 0659 374331/BIC INGBNL2A
MWH is ISO 9001:2008 en VCA* gecertificeerd

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
	1.1 Aanleiding	5
	1.2 Visie gemeente op eigen verantwoordelijkheid	5
2	Aanpak 'Maatschappelijke stage en zwerfafval in Venlo'	7
Bijlage 1:	Enkele citaten uit het meest recente leefbaarheidsonderzoek	
Bijlage 2:	Coalitieprogramma 2011 – 2014	
Bijlage 3:	Uitgangspunten maatschappelijke stage	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het jaar 2000 is de gemeente Venlo gestart met het programma Venlo Schoon. Binnen dit programma worden diverse projecten opgezet en uitgevoerd. Deze projecten moeten leiden tot een schonere gemeente en tot minder overlast door hondenpoep, zwerfafval, graffiti, aanplak en wildplassen.

Met het geven van goede voorlichting worden de inwoners van Venlo bewust gemaakt van het belang van een schone, mooie leefomgeving. Veel inwoners dragen daaraan actief hun steentje bij. Het motto van het programma is dan ook: "Venlo wordt schoner en daar werken we samen aan".

Venlo is met het programma 'Venlo Schoon' dus al een aantal jaren bezig met de aanpak van zwerfafval. Op de gemeentelijke website is te zien op welke wijze dit momenteel plaatsvindt. (http://www.venlo.nl/wonen_milieu/venlo-schoon/Pages/Zwerfafval.aspx)

In het kader van Venlo Schoon heeft de gemeente Venlo de aanpak van zwerfafval geoptimaliseerd. Dit heeft geresulteerd in maatregelen op het gebied van voorzieningen, reinigen, communicatie en participatie op buurtniveau. Uit de resultaten van het tweejaarlijks leefbaarheidsonderzoek blijkt echter dat sinds 2001 2,6% minder mensen (30,3% in 2001, 27,7% in 2009) vindt dat 'rommel op straat' in hun wijk een probleem is. Zie ook bijlage 1.

De aandacht die de gemeente besteed aan Venlo Schoon lijkt nog niet te leiden tot een andere beleving van 'rommel op straat'. De gemeente Venlo is daarom op zoek naar een manier waarop er meer betrokkenheid wordt gerealiseerd bij wat er gebeurt in de openbare ruimte: zowel op het gebied van eigen verantwoordelijkheid nemen als op het gebied van beleving.

In deze notitie is de mogelijkheid van het inzetten van het fenomeen maatschappelijke stage verder verkend om aan deze zoektocht een bijdrage te leveren. Leeswijzer

1.2 Visie gemeente op eigen verantwoordelijkheid

Vanuit haar beheeropdracht optimaliseert de gemeente Venlo het beheer van de kwaliteit van de openbare ruimte. In het college-akkoord: 'Maar primair willen wij meer dan ooit mensen, bedrijven en organisaties de ruimte bieden om zelf hun ambities waar te maken. Het bestuur, de organisatie en de regelgeving zullen zoveel als mogelijk daarop worden ingericht. Bij die ruimte hoort ook nadrukkelijk een verantwoordelijkheid. Ook die zullen we meer dan ooit neerleggen bij de samenleving zelf. Dat wil zeggen dat we meer dan voorheen een beroep zullen doen op het eigen initiatief van mensen, op zelfwerkzaamheid en op goed burgerschap. De overheid is geen geluksmachine en kan niet voor elk probleem in de samenleving een bevredigend antwoord bieden. Ook financieel zal dat de

komende jaren niet mogelijk zijn. Aan de andere kant willen we daarmee ook uitstralen dat wij vertrouwen hebben in burgers, organisaties, verenigingen en ondernemers. Op veel terreinen is de samenleving prima in staat zelf problemen op te lossen en verantwoordelijkheid te nemen.'

In het verlengde hiervan heeft de gemeenteraad in een motie aangegeven, dat "*communicatie opgezet en ondersteund dient te worden en dat bewoners aangesproken dienen te worden op hun gedrag*". Omdat het onmogelijk is dat alleen de gemeente alle inwoners op gaat voeden is samenwerking nodig met diverse partners.

Scholen zijn daarbij wellicht de meest belangrijke partner. Zij hebben vele kinderen en jongeren een groot deel van de dag onder hun hoede, zij hebben een opdracht om kinderen en jongeren normen en vaardigheden bij te brengen en ze staan praktisch gezien ook veel dicht bij de potentiële vervuilers. Zij kunnen hen dan ook direct aanspreken op hun gedrag. Daarbij hebben veel scholen zelf ook een zwerfafvalprobleem in de school en dat wil men ook graag opgelost hebben.

2 Aanpak 'Maatschappelijke stage en zwerfafval in Venlo'

Het fenomeen 'maatschappelijke stage' biedt de mogelijkheid om structureel te communiceren met jongeren over het probleem zwerfafval, hen na te laten denken over hun eigen gedrag en het gedrag van hun medeleerlingen en ideeën aan te dragen / werkzaamheden uit te voeren die betrekking hebben op (het tegengaan van) van (school-gerelateerd) zwerfafval. De maatschappelijke stage wordt zo gerelateerd aan het onderhoud van de (school)omgeving en biedt de deelnemende leerlingen een kans iets te betekenen in het verminderen van overlast bij omwonenden en winkeliers én het verlagen van kosten gemaakt door de gemeente bij het onderhouden van de openbare ruimte.

Maatschappelijke stage 2011 – 2012 (zie ook bijlage 3)

- VMBO / HAVO / VWO: 30 uur

De stage moet passen bij het niveau van de leerlingen en kan in verschillende sectoren plaatsvinden, zoals de zorg, sport of gebiedsonderhoud.

Voorstel gemeente Venlo

De gemeente Venlo wil in het kader van het schoonhouden van de openbare ruimte (rondom scholen) de maatschappelijke stage een structurele rol geven. Het doel is leerlingen de mogelijkheid voor een maatschappelijke stage te bieden waarbij ze nadenken over hun eigen gedrag en het gedrag van hun medeleerlingen en ideeën aandragen / werkzaamheden uitvoeren die betrekking hebben op (het tegengaan van) van (school-gerelateerd) zwerfafval.

De maatschappelijke stage zou het weggooi- (en afvalscheidings?)gedrag van de leerlingen positief moeten beïnvloeden. Het idee is dat leerlingen altijd de mogelijkheid hebben om "zwerfafval" als onderwerp voor hun maatschappelijke stage te kiezen. De leerlingen gaan aan de slag met monitoring, problemen signaleren, opruimen en preventie. Zowel school als gemeente zorgen voor ondersteuning en begeleiding.

Uitwerking 'maatschappelijke stage Den Hulster'

De gemeente Venlo heeft goede contact met scholengemeenschap Den Hulster (zie www.denhulster.nl). Deze school is gelegen in Venlo Zuid. De school ligt tegen een woonwijk aan, waarin ook een winkelcentrum is. Er is regelmatig sprake van overlast waarbij het niet alleen gaat om zwerfafval en snoeproutes. De school is actief in het bevorderen van bewustwording en heeft in dat kader een werkgroep 'schone school' opgericht.

Het inzetten van de maatschappelijke stage om een bewustwordings- en een eigen verantwoordelijkheidsbesef op gang te brengen wordt door de school toegejuicht. Een eerste uitwerking is een werkweek voor de leerlingen van de tweede klassen. De werkweek zal bestaan uit monitoren, opruimen en rapporteren.

In onderstaand kader staat de voorlopige voor de werkweek.

Aantal leerlingen: 300 (12 tweede klassen van 25 leerlingen)
Aantal groepjes van twee leerlingen: 150
Van maandag t/m donderdag monitoren: 8 dagdelen
Aantal groepjes per dagdeel bezig met monitoring: 20 (schoonheidgraad, soort afval, vullingsgraad afvalbakken, aantal afvalbakken, staat afvalbakken)
Aantal onderzoeksgebieden van 200 x 200 meter: 20 (zoveel mogelijk in de buurt van de school)
Aantal keren dat een gebied onderzocht wordt: 8
Combineren / rapporteren /discussiëren over resultaten: vrijdagmiddag
Schoonmaken gebied: dagdeel op vrijdagochtend
Bewoners van gebieden worden geïnformeerd over de (achtergrond van de) actie

Taakverdeling

Gemeente Venlo zorgt voor:

- Opzetten monitoring (spreadsheets, meetformulieren, op termijn evt. inzet smartphones hierbij en een webapplicatie om resultaten in te vullen, foto's gebruiken)
- Opstellen informatieblad 'Maatschappelijke stage – Terugdringen overlast zwerfafval';
- Informatieblad 'veilig werken langs de openbare weg';
- Informatieblad 'monitoring met schoonheidsgraden';
- Meetformulieren voor monitoring;
- Indeling in onderzoeksgebieden;
- Beschikbaar stellen materiaal aan school (hesjes, handschoenen, knijpers);
- Afvoeren van het afval op vrijdag;
- Aanwezigheid op vrijdag;
- Publicatie van resultaten (indien analyses goed zijn uitgevoerd).

School 'Den Hulster' voor:

- Het constant onder de aandacht brengen van deze stagemogelijkheid bij de mogelijke stagiaires;
- Beschikbaar stellen materiaal aan stagiaires (hesjes, handschoenen, knijpers);
- Ruimte voor materialen die ook dient als 'hoofdkwartier' (pc, flip-over, ed);
- Communicatiefaciliteiten;
- Begeleiding door ondersteunend personeel;
- Communicatie naar de bewoners van de gebieden;

Na afloop van de werkweek zal geëvalueerd worden en wordt bekeken of er mogelijkheden zijn voor uitbreiding met maatschappelijke stages van andere klassen en andere scholen.

Bijlagen

- Bijlage 1: Enkele citaten uit het meest recente leefbaarheidsonderzoek
- Bijlage 2: Coalitieprogramma 2011 – 2014
- Bijlage 3: Uitgangspunten maatschappelijke stage

BIJLAGE 1: ENKELE CITATEN UIT HET MEEST RECENTE LEEF- BAARHEIDSONDERZOEK

'Rommel op straat'

- Hondenpoep en rommel op straat vormen nog steeds de meest genoemde buurtproblemen.
- In vergelijking met twee jaar geleden zijn er geen grote verschillen qua buurtproblemen. De grootste verschillen hebben betrekking op hondenpoep, dat in 2009 vaker geconstateerd wordt, en vernieling van telefooncellen en bushokjes, wat juist minder vaak gesignaleerd wordt.
- De Venlonaar vindt dat hondenpoep, rommel/zwervuil en de parkeervoorzieningen / parkeeroverlast in de buurt met voorrang aangepakt moeten worden.
- Uit de tabel blijkt, dat hondenpoep en rommel op straat volgens de Venlonaren het vaakst voorkomen in hun Buurt.

'Overlast'

- perceptie van overlast: gebaseerd op de items geluidsoverlast, overlast van groepen jongeren en overlast door omwonenden
- In vergelijking met 2007 is de perceptie van overlast in zes wijken gestegen; met name in Venlo-Zuid en Tegelen-Centrum

BIJLAGE 2: COALITIEPROGRAMMA 2010 – 2014

Passage over meedoen:

Meedoen

In de afgelopen 30 jaar is het takenpakket van de gemeente fors gegroeid. Niet alleen maar omdat er taken van de rijksoverheid op het bordje van de gemeente werden gelegd; ook omdat de gemeente zelf haar inwoners veel werk en zorgen uit handen heeft genomen. Daarnaast is de gemeente vanuit de beste bedoelingen veel gaan regelen. Dat heeft niet alleen tot gevolg gehad dat onze begroting in omvang fors is toegenomen. De meeste inwoners zijn het ook vanzelfsprekend gaan vinden dat de gemeente in nogal wat facetten van hun dagelijkse leefwereld is binnengedrongen en verantwoordelijkheden heeft overgenomen.

Nu, aan de vooravond van een ongekend omvangrijke ombuigingsoperatie, wordt de behoefte gevoeld om opnieuw te kijken naar de noodzaak en wenselijkheid om deze in de praktijk gegroeide situatie in stand te houden. In plaats van opnieuw vier jaar lang beleid op beleid te stapelen wil de coalitie van VVD, CDA en PvdA kijken naar eenvoudigere, betere en andere manieren om met de inzet van minder financiële middelen toch dezelfde of zelfs betere resultaten te bereiken. Dit is noodzakelijk juist om voor diegene die het echt nodig hebben ook morgen en overmorgen een solide sociaal stelsel in stand te houden. Dat vraagt om een heroriëntatie op de rol van de gemeente als maatschappelijke dienstverlener en om inhoudelijk heldere keuzes. Centraal binnen deze heroriëntatie staat de wens om, meer dan in het verleden, mensen of groepen mensen in staat te stellen zelf de verantwoordelijkheid te nemen voor hun leven, hun opleiding, hun inkomen, hun kinderen en hun leefomgeving. Dat wil zeggen dat wij geloven in de kracht van de gemeenschap en het individu, waarbij wij natuurlijk een helpende hand toesteken als dat nodig is en als vangnet fungeren als dit onvermijdelijk is. Maar primair willen wij meer dan ooit mensen, bedrijven en organisaties de ruimte bieden om zelf hun ambities waar te maken. Het bestuur, de organisatie en de regelgeving zullen zoveel als mogelijk daarop worden ingericht. Bij die ruimte hoort ook nadrukkelijk een verantwoordelijkheid. Ook die zullen we meer dan ooit neerleggen bij de samenleving zelf. Dat wil zeggen dat we meer dan voorheen een beroep zullen doen op het eigen initiatief van mensen, op zelfwerkzaamheid en op goed burgerschap. De overheid is geen geluksmachine en kan niet voor elk probleem in de samenleving een bevredigend antwoord bieden. Ook financieel zal dat de komende jaren niet mogelijk zijn. Aan de andere kant willen we daarmee ook uitstralen dat wij vertrouwen hebben in burgers, organisaties, verenigingen en ondernemers. Op veel terreinen is de samenleving prima in staat zelf problemen op te lossen en verantwoordelijkheid te nemen. We doen dan wel een beroep op mensen om mee te doen en te laten zien dat een gemeente meer is dan een verzameling van 100.000 individuen. Dat mensen op tal van terreinen samen tot meer en betere dingen in staat zijn dan de overheid, en dat de inwoners van onze gemeente die verantwoordelijkheid aankunnen.

Voor mensen in onze samenleving die deze verantwoordelijkheid om welke reden dan ook niet volledig zelf kunnen invullen is uiteraard een adequaat en activerend vangnet beschikbaar. En ook op het terrein van mensen met een beperking zullen wij met Agenda 22 in de hand als overheid een rol spelen om randvoorwaarden te bieden om mee te kunnen doen.

BIJLAGE 3: UITGANGSPUNTEN MAATSCHAPPELIJKE STAGE

Bij de maatschappelijke stage gaat het om vrijwilligerswerk. De school voert de regie, maar er is ook ruimte voor initiatief van leerlingen. Er zijn veel mogelijkheden om stageplekken te creëren.

- **Het doen van vrijwilligerswerk**
Maatschappelijke stage gaat om het doen van vrijwilligerswerk. Dit vindt vooral plaats in de non-profitsector: bij een vrijwilligersorganisatie, vereniging, instelling of maatschappelijke organisatie. Soms buiten een georganiseerd verband, bijvoorbeeld door boodschappen te doen voor een oude buurvrouw of een gezin te helpen dat tijdelijk hulp nodig heeft. Bedrijven kunnen ook een rol spelen. Denk aan maatschappelijk betrokken ondernemen.
- **De school voert de regie**
De school is verantwoordelijk voor de invoering van de maatschappelijke stage voor haar leerlingen. Voorbereiding en evaluatie liggen in handen van de school. Ook bepaalt de school wat wel of niet geschikt is als maatschappelijke stage. De school kent haar leerlingen immers het beste. Samen met de leerlingen maakt de school goede afspraken over de uitvoering van de maatschappelijke stage, onder andere over de begeleiding.
- **Ruimte voor initiatief scholen en leerlingen**
Een leerling is gemotiveerder als de maatschappelijke stage aansluit bij zijn interesses. De maatschappelijke stage levert dan ook meer op. Daarom is het stimuleren van eigen initiatief belangrijk. Na een goede uitleg weten leerlingen vaak al waar ze graag hun maatschappelijke stage willen lopen. De leerling kan zelf een stage bedenken en aan school vragen of die geschikt is voor maatschappelijke stage. De maatschappelijke stage hoeft niet per se te worden uitgevoerd op een *stageadres*; een leerling of school kan bijvoorbeeld ook een sponsoractie opzetten voor een goed doel. Lukt het de leerling niet een maatschappelijke stage te vinden, dan ondersteunt de school hem. Bijvoorbeeld met lijst met stageplaatsen waaruit de leerling kan kiezen. Zo'n lijst kan tot stand komen in samenwerking met de gemeente en lokale vrijwilligerscentrale.
- **Creativiteit voorop**
Alles is mogelijk, als het maar gaat om vrijwilligerswerk. Het vraagt om creativiteit van scholen, stagebieders en stagemakelaars om alle leerlingen een stageplek te bieden. Zo ontstaan maatschappelijke stages op allerlei terreinen van vrijwilligerswerk.